

Magnum Bullarium Romanum, Seu Ejusdem Continuatio

Quæ Supplementi loco sit, tum huicce, tum aliis quæ præcesserunt
Editionibus, Romanæ, & Lugdunensi ...

Constitutiones Variorum Pontificum in præcedentibus Editionibus
desideratas, summoque studio hinc inde conquisitas complectens

Luxemburgi, 1741

14. His præteritis &c. Gratias agit Pontifex Henrico Angliæ Regi, pro Libro
contra Lutherum scripto: anno 1521.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74514](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74514)

libus, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Prælatibus, necnon Ecclesiarum Capitulis, ac Personis Ecclesiasticis, Sæcularibus & Regularibus, exemptis & non exemptis, ac universis Principibus, Regibus & Imperatorum Electoribus, ac aliis tunc expressis per universum orbem, præsertim in eadem Alemania constitutis, mandavimus, ut ipsi, & eorum quilibet Martinum, complices & fautores hujusmodi personaliter caperent, & captos ad nostram instantiam detinerent, vel saltem eos & eorum quemlibet à suis Ecclesiis, Domibus, Monasteriis, Conventibus, Civitatibus, Dominiis, Castris & Terris omnino expellerent, & loca quæcunque, ad quæ Martinum ipsum, vel aliquem ex prædictis declinare contingeret, quamdiu ibidem permaneret, & triduo post eorum inde Decessum, Ecclesiastico subjecimus interdicto per quasdam, & deinde, per nos accepta, quod licet in nonnullis Civitatibus & locis dictæ Alemanniæ libri & scripta dicti Martini, juxta Mandata nostra cremati fuissent, tamen ipse Martinus in reprobum sensum datus, non solum errores suos intra præfixum terminum revocare, & de revocatione hujusmodi nos certiores facere, seu ad nos venire contemperat, sed etiam tanquam Petra scandali, pejora pejoribus contra hanc Sanctam Sedem & Fidem Catholicam scribere, prædicare, & alios ad hoc inducere, ac libros errores prædictos continentes imprimi, & ad diversa Regna, ut alios suo veneno inficeret, & ad gehennam traheret, deferri facere non fuerat veritus, per reliquas nostras litteras Martinum ipsum, & alios qui eum etiam præsidio militari defendere, custodire, & propriis facultatibus, vel aliis quomodolibet sustentare non verebantur, ac auxilium, consilium, vel favorem ei præstare præsumebant, quorum omnium nomina haberi volumus pro expressis, ac si nominatim exprimerentur, excommunicationis, ac anathematis, necnon maledictionis æternæ, & interdicti, ac in eos & eorum descendentes Dignitatum, Honorum & Bonorum privationis & inhabilitatis ad illa, ac alias sententias, censuras & pœnas, etiam in Hæreticos à Sacris Canonibus inflictas, damnabiliter incidisse declaravimus, prout in singulis literis prædictis plenius continetur.

Quum autem libri dicti Martini impressi ad Regnum & Dominia charissimi in Christo Filii nostri Henrici Angliæ Regis illustris, ut accepimus, delati fuerint, nobisque persuadeamus, quod tam Rex ipse, quam Circumspectio tua, quæ in isto Regno Legationis Officio fungitur, dictos libros juxta Mandata nostra comburi facere debeat, prohiberimusque, ne libri ipsi, errores hujusmodi continentes, à quoquam legerentur, & propterea nonnulli, stimulo conscientiae ducti, à librorum hujusmodi lectione abstineant, dubitantes Mandatis nostris contravenire, seu censuras in nostris literis contentas hujusmodi incurrere, mentisque nostræ non fuerit prohibere lectionem dictorum librorum illis, qui eos pia mente legerent, ut errores in illis contentos reprobare & confutare possent, ea propter attestamus, & declaramus, mentis nostræ fuisse & esse, quod omnibus, libros ipsos legere, & ad Laudem Dei, ac Catholicæ Fidei honorem, errores in libris ipsis contentos, reprobare & confutare volentibus, illos legere liceat. Circumspectionique tuæ, ut illis, qui dictos libros ad istud Regnum delatos, ad hoc ut errores in eis contentos, pro nostro & hujus Sanctæ Sedis honore, ac Fidei Catholicæ conservatione, confutare valeant, legere voluerint, eis legendi licentiam concedere, ac libros ipsos, qui ad istud Regnum delati fuerint, juxta Mandata nostra, cremari facere, ac omnibus (exceptis illis, qui pro illorum confutatione eos tenere voluerint) ut illos cremari faciant, mandare auctoritate nostra procures, ac illos, qui præmissorum occasione in hæresim, errores dicti Martini sequendo, prolapsi fuissent, ac ejus fautores, qui ad istud Regnum applicuissent,

si errores suos sponte confitendo hæresim abjurare, & ad veram Fidem Catholicam reverti voluerint, aut si libros prædictos, aliâ, quam dicta intentione legendo, censuras ipsas incurrerint, si hoc humiliter petierint, eos ab hujusmodi, & aliis eorum excessibus, etiam Hæresim sapientibus, præfinito tamen per eos corporali juramento, quod similia de cætero non committent, nec ea committentibus præstarent auxilium, consilium vel favorem, necnon ab aliis eorum peccatis quibuscunque, auctoritate nostra semel duntaxat pro quolibet eorum, injuncta etiam eis pro modo culpæ poenitentia salutaris, & aliis, quæ de jure fuerint injungenda, absolventi, nec non eos ad famam, & honores pristinos, abolitâ quavis infamiæ notâ restituendi; contra illos verò; qui in tales errores lapsi fuerint, aut etiam quomodolibet involuti existant, auctoritate nostra, prout juris fuerit, procedendi & puniendi, nec non omnia & singula in præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, gerendi & exequendi, plenam & liberam auctoritate & tenore præmissis concedimus facultatem.

Non obstantibus Constitutionibus & Ordinationibus Apostolicis, nec non Ottonis & Ortoboni, olim in dicto Regno Angliæ dictæ Sedis Legatorum, ac in provincialibus & synodalibus Conciliis editis generalibus vel specialibus Constitutionibus & Ordinationibus, cæterisque contrariis quibuscunque.

Datum Pali Portuensi Diocese, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo vigesimo primo, quinto decimo Kal. Maji, Pontificatus nostri anno nono.

Gratias agit Pontifex Henrico Angliæ Regi, pro Libro contra Lutherum scripto: anno 1521.

Charissime in Christo Fili noster, Salutem & Apostolicam Benedictionem.

His præteritis diebus, cum tuæ Serenitatis Orator, dilectus Filius Johannes Clerke, Capellæ Regiæ Decanus, in Consistorio nostro palam librum eum nobis obtulisset, quem Serenitas tua contra impiam Martini Lutheri & mentem, & sectam edidit, atque ipse luculentâ, maximeque temporis & loco accommodatâ Oratione, præsentibus etiam pluribus Romanæ Curiæ Prælatibus, promptum animum tuum ad nos, Sanctamque Sedem hanc armis pariter, & litteris juvandam exposuisset, summa animæ lætitiâ fuimus affecti; neque nos folum, sed omnes Venerabiles Fratres nostri, quasi reputantes non sine permissu divino erupisse adversus Christi Ecclesiam Lutheranam hanc impietatem, ut ipsa majore sua cum gloria talem propugnatores ac Defensores fortiri possit.

Visum itaque fuit cunctis, nobisque ita decernentibus ab omnibus est assensum, singularem hanc tuam & virtutem & pietatem aliquo, & amoris nostri, & grati animi monumento esse illustrandam.

Etenim Charissime Fili noster, quia arma sumere, ut Sanctæ Sedis Apostolicæ Status in sua Libertate & Tranquillitate permaneret tutus, magnis sæpe Principibus honori summo fuit, quanto magis arma Spiritus Dei, Cœlestisque Scientiæ capere, ut à Fide Christi tanta labes depellatur, Sacramentaque ea, quibus animarum salus inviolata serventur, & laudem asserere debet, & celebritatem.

Quamquam hæc duo, quæ duximus antea semper divisa, in te uno maximo Rege præstantissimo fuerunt conjuncta; idem enim tu, & Libertatem Ecclesiasticam tuis armis vindicasti, & tu idem Fidem Christianam Theauris tuæ & Pietatis & Scientiæ adversus impias hæreses munitam esse voluisti, quorum alterum invictæ & excessæ animi fortitudinis, alterum piæ & Sanctæ, & veræ mentis

XIV.
Rymer, p.
758. Tom.
13.

ac Religionis fuit; sed nos, quibus tandem verbis, quò laudum genere, vel hanc pietatem tuam, hanc uberrimam velut ex cœlesti fonte doctrinæ copiam commendabimus? vel tuæ erga nos voluntati, qui nobis ipsi tam nobilem partem Ingenii tui dicasti, Gratias agemus? Superat hoc utrumque non solum verba, sed etiam cogitationes nostras; nec verò de tuis officiis ac meritis tantum possumus animo concipere, quin à te vincamur ipsa.

Qui enim in te amor, quod studium defendendæ Christianæ Fidei? quanta erga nos ipsos Benevolentia? quæ denique operis ipsius gravitas? qui ordo? quanta vis eloquentiæ? ut Sanctum affuisse Spiritum appareat; omnia plena iudicii, plena sapientiæ, plena pietatis; in docendo Charitas, in admonendo mansuetudo, in redarguendo veritas; ut si homines sint, qui à te resistentur, ac non omnino in pessimi Dæmonis potestate abierunt, tuis scriptis ad sanitatem debeant reduci, si modo ullus relictus est sanitatis locus.

Sunt hæc præclara omnino & admirabilia, quæ quoniam à te, novâ ratione, magnifico munere, Deo Maximo, & huic Sanctæ Sedi elaborata sunt, agimus Majestati tuæ infinitas gratias, *O Fidei Defensor!*

Agit Sedes Apostolica, agunt omnes, qui Christum colunt, & in ejus Fide censentur Christiani, quorum maximis damnis, atque periculis (siquidem nullum majus est, quam animarum periculum) tuâ hæc insigni & singulari pietate, . . .

Et nos quidem titulum hunc Defensoris Fidei, de eorundem Venerabilium Fratrum nostrorum assensu, tibi per alias nostras sub plumbo litteras contulimus, ut ex ipsis potuisti cognoscere, sed tu charissime Fili, ita hos honores, quos tibi in præmium tuæ præclarissimæ virtutis, in signum suæ erga te gratæ voluntatis, Sancta Sedes defert Apostolica, & magnos & expetendos esse puta, ut tamen illis longè majora & præstantiora arbitrere tibi in cœlo à Domino & Salvatore nostro parata præmia sunt, cujus causam & Sponsam defendendo omni genere tutelæ, & animum & virtutem tuam adhibuisti, ut dum hos in terris, quos adeptus es, titulos recenseres, & cœlestia illa cogitabis, tecum ipse recordare, quibus es meritis ista consecutus, talemque te imposterum qualem antea præstes, ac principii sublimibus & gloriosis pares sint exitus, ipsaque Sedes Apostolica, quæ olim tuis defensâ armis, Fides quoque Christiana, quæ nunc Doctrinæ tuæ clypeo adversus sceleratas hæreticorum insanias communita est, sentiant te eundem semper, experianturque tutorem in periculis suis omnibus, ut istam singularem & inenarrabilem gloriam, quam Majestas tua maximis tuis operibus jure optimo promerita est, ad extremum usque hujus vitæ diem, & producere possis, & eam in omni posteritate prædicandam relinquere.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris, die quarta Novembris, millesimo quingentesimo vigesimo primo, Pontificatus nostri anno nono.

Ja. Sadoletus.

HADRIANUS SEXTUS.
PONTIFEX CCXXII.
ANNO DOMINI MDXXI.

Vide Compendium Vitæ in Magni Bullarii Romani Tom. I. hujus Editionis Luxemb. 1727. fol. 622.

Bulla pro triennialibus treguis inter Principes Christianos, & pro expeditione contra Turcas: anno 1523.

HADRIANUS EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei, ad futuram rei memoriam.

Monet nos veritas in Propheta, vigilem Pastorem venientem gladium ex specula prospicere, atque annunciare oportere, alioquin animarum, quæ perierint, exactam rationem ab eo requirendam esse. Hoc potentius cogitantes Romani Pontifices Prædecessores nostri, præsertim ab eo tempore, quo Turcarum effrænata rabies Constantinopolin expugnavit, ac procul inruentes hostilem gladium Christianorum jugulis in dies magis imminentem, ad Christianos omnes, & præsertim Principes, qui juxta Isidorum à Christo Ecclesiam tuendam susceperunt, clamare, ac eos monere non cessarunt, quantum universæ Christianitati periculum atque excidium immineret, nisi mutuarum inter se dissensionum & discordiarum oblii, communi hosti resisterent, atque impetum Christianam Religionem funditus evertere molientis reprimerent. Hactenus tamen malo nostro annunciata calamitas non fuit credita, non fuerunt audita ipsorum Pastorum voces, sed utiles eorum admonitiones furdo pertransivere aure Christiani Principes, quorum culpâ, immanissimo Christi hoste invalescente, Christiana Respublica innumeris cladibus ac ruinâ vexata atque afflicta fuit, ac tot jacturas & irreparabilia damna accepit, ut nemo Christi fideles, absque ingenti mænore & lachrymis, ea referre audirè possit. Quis enim à lachrymis absteineat, audiens Sanctam illam Jerusalem, ac Sacrum Calvariæ montem, salutiferæ Crucis Triumpho inclutum, Sacratissimæque Loca illa, quæ Dominus & Salvator noster JESUS CHRISTUS, humana carne vestitus, & Sacri Discipuli ejus incolere, ab infidelibus Barbaris occupata detineri, nec à nobis ipsum Domini sepulchrum, nisi precio Dominici nominis blasphematoribus persoluto, visitari posse? Quis non piè ingemiscat, animo reputans, Patriarchiales illas Sedes Sanctorum Patrum, suavem odorem adhuc redolentes, spurcissimis Christi hostibus fervire, Constantinopolim, Græciæ lumen, & Orientalis Imperii caput, reliquamque Græciam, & magnam Europæ partem, Syriam, Asiam ipsam fere universam, ab infidelibus Turcis, Christianorum Principum culpâ ablata fuisse, miserosque Christianos illic degentes, nisi Christum abnegare, & Mahumeticæ impietatis, & Sathanae mancipia fieri velint, dira & crudeli Barbarorum servitute opprimi? Quis, ut antiqua & vetera omittamus, non perterreatur atque exhorrescat, cogitans modernum Turcarum proximo anno Belgradum, quod totius Regni Ungariæ claustrum semper fuit, brevissimo temporis spatio cæpisse? Nuper verò Insulam Rhodum totius Orientalis Maris januam, ab Jerosolimitanis militibus per tot annos defensam, multisque Turcarum cladibus nobilitatam, etsi maximis terrâ, marique copiis obsessam, non usque adeò tamen coarctatam, quin si Christiani Principes inter se juncti, ac potius quæ Jesu Christi, quam quæ sua cujusque erant quaerentes, maturè succurrissent, & Rhodus ipsa (ut aliàs parvo subsidio memoriâ nostrâ factum fuit,) liberari, & de hostibus victoria cum Dei adiutorio obtineri potuisset, in ditionem ac potestatem suam redegit, & nunc tot, & tantis rerum successibus elatum, apertè minari, se almam Urbem Romam, Sanctorum Apostolorum Petri & Pauli, aliorumque Martyrum sanguine consecratam, in qua Vicarii sui Sedem esse voluit Altissimus, expugnaturum, ejusque sanctissima Templâ, ac Sanctorum venerandas Reliquias prophanaturum, demum Christianum omne Imperium, & ipsius Christi Nomen funditus everfurum. Quocirca nos considerantes, quod Salvator noster Dominus JESUS CHRISTUS, in Excelsis tenens Imperium, gregis sui tutelam non deserens, Romanum Pontificem in terris Vicarium suum constituit, qui dictum gregem vigilantî curâ protegere, ipsamque Ecclesiam ab omnibus adversis, quantum in se esset, conservare, defendere, ac Reges & Principes ad Imperii fastigia divinâ permissione vocatos contra Barbaras Nationes, Catholicam

Fidem